

Izhaaja razen nedelj in
praznikov vsak dan
ob 10. uri dopoldne.

Uredništvo je v Ljubljani,
Franciškanska ulica št. 6/L,
Učiteljska tiskarna.

Dopise frankirati in pod-
pisati, sicer se jih ne pri-
obči. Rokopise se ne vrača.

Oglaš: Prostor 1 mm x
55 mm po K 150. Uradni
razglaš, poslano ter no-
tice isti prostor K 2.—
Pri večjem naročilu
popust.

NAPREJ

Glasiło jugoslov. socijalno - demokratične stranke.

Telefonska št. 312.

Naročnina: Po pošti ali
z dostavljanjem na dom za
celo leto K 240, za pol
leta K 120, za četrt leto
K 60, za mesec K 20.
Za Nemčijo celo leto K 312,
za ostalo tujino in Amerika
K 360.

Reklamske je za list
so poštnine proste.

Upravništvo je v Ljubljani
Franciškanska ulica št. 6/L,
Učiteljska tiskarna.

Vlada trdno stoji...

LDU Belgrad, 12. marca. Pred-
sednik ustavnega odbora podaljšal do
21. marca.

LDU Zagreb, 12. marca. »Riječ«
poroča iz Beograda: Iz Pirota jav-
lja, da se je v zadnjem času opazi-
lo, da neke problematične osebe od-
hajajo iz krajev, ki so po mirovni po-

godbi pripadli naši kraljevini, v Sofi-
jo, kjer jih kompetentni faktorji lepo
sprejemajo. Dognano je, da jih obla-
stva vpisujejo med komitaše, katerih
organizacije nameravajo spomladi
vdrati na naše ozemlje. Ta napad se
pripravlja iz osvete proti kmetom, ki
so lojalni naši državi.

Iz ustavnega odbora.

LDU Belgrad, 11. marca. Na da-
našnji seji ustavnega odbora se je
vprašanje vojnih sodišč odgodilo,
ker vojni minister ni hotel pristati na
to, da bi se vojaška sodišča tako
uredila, kakor redna.

Pri debati o členu 62 (oblastvena
ureditev države) je nastopil poslanec
dr. Miladinović na samostojnost Sre-
ma, ki se ne more držati v skupnosti
s Hrvatsko in Slavonijo. Napada Za-
greb, češ da je to uradniško mesto,
in pravi, da namerava narodni klub
razdeliti državo v sedem državic,
kar pa bi bilo povsem nepravilno.
On zahteva centralizem.

Posl. Juraj Demetrovič (demo-
krat) zahteva, naj današnje županije,
občine in srez ostanejo, manjše ob-
čine pa naj se same odločijo, kam
hočejo pripadati. Zahteva, da se ob-
drže današnje pokrajinske admini-
stracije, ker je treba računati z even-
tuelno nezadovoljnostjo naroda, če
bi se napravila parcelacija.

Posl. dr. Šurmin pravi, da hoče
narodni klub edinstveno nedeljivo
državo, ki ne dopušča nobenih pro-
tivnih tendenc. Dalmacija se more iz
gospodarskih in prometnih razlogov
priključiti Hrvatski, ako hoče. Doka-
zuje potrebo večjih pokrajin in sma-
tra, da tega vprašanja, ki je tako
važno, ne smejo reševati samo de-
mokrati.

Iz govora posl. Demetroviča je
razvidno, da tudi nekateri demokrati
uvidijo, da je obstoj države nemogoč,
če se izvede člen 62 tako, kakor ga
je predlagala vlada. Minister za kon-
stituantno predloga, naj bi to vpraša-
nje pretresal poseben pododsek.

UPRAVNA RAZDELITEV DRŽAVE

LDU Belgrad, 12. marca. Na da-
našnji seji odbora je narodni
poslanec Demetrovič predlagal tole
stilizacijo čl. 62 ustave, ki so je vse
skupine sprejele zelo simpatično:

»Uprava se vrši v kraljevini po
okrožjih, okrajih ali občinah. Dose-
danja okrožja se obdržijo. Teritori-
jalne izpremembe okrožij in ustanav-
ljanje novih se odreja z zakonom po
naravnih socialnih in gospodarskih
razmerah. Take izpremembe okrožij
in ustanavljanje novih okrožij more
obsegati največ okoli 600.000 prebi-
valcev. Na čelu vsakega okrožja stoji
okrožni načelnik (veliki župan), ka-
terelega postavlja kralj in ki po držav-
nih organih opravlja državne posle v
okrožju.«

Minister Trifković je izjavil, da
ho sprejel sporazum, ki se doseže
med Demetrovičem in dr. Šurminom.
Danes sta Demetrovič in dr. Šur-
min o tem razpravljala, nakar je dr.
Šurmin odpotoval v Zagreb, da se
posvetuje s svojimi tovariši, ker sam
ne more ničesar odločiti. Ta predlog
ima namen, da se odstrani vsak sum,
da bi se parcelirala Hrvatska. Poseb-
no značilna pa je liberalnost Srbijan-
cev, ki hočejo sprejeti sporazum, ako
ga določita med seboj dva Hrvata.

LDU Belgrad, 12. marca. Pred-
sednik dr. Ninčić je otvoril današnje
sejo ustavnega odbora ob 9.30. Na-
daljevala se je razprava o državnih
oblastvih. Debatira se o čl. 57.

Dr. Marković predlaga, da se
sprejme ta paragraf takole: »Pri mi-
nistritvili se po potrebi smejo po-
stavljati državni podtajniki za dolo-
čen del poslova ali del državne upra-

ve. Državni podtajniki se morejo
vzeti iz parlamenta, ne da bi pri tem
izgubili svoj mandat.« Ta člen se je
sprejel z večino glasov.

Nato je sledila debata o čl. 58, ki
je bil sprejet soglasno in ki govori o
odgovornosti ministrov kralju in na-
rodni skupščini. Ministrski svet se
more obtožiti radi kršitve ustave in
zakonov.

Nato pride na vrsto čl. 61, ki go-
vori o upravnih oblastvih in ki se je
sprejel z nekaterimi izpremembami.
Končno predlaga Voja Marinković,
da se sestavi poročilo ustavnega od-
bora, ker se konstituenta sestane dne
14. t. m.

LDU Zagreb, 12. »Riječ« javlja
iz Beograda: Po seji centralnega
odbora se je nadaljevalo zasedanje
ožjega medstrankarskega odbora,
da se sporazumno reši vprašanje
administrativne razdelitve države.
Na tej seji je govoril bivši minister
Drinković, ki je zahteval dosežanje
zgodovinske pokrajine in se radi
tega ne strinja s predlogom poslan-
ca Demetroviča. Nadalje je izjavil,
da je po Radičevem zastopniku po-
oblaščen izjaviti, da je Radič pri-
pravljen sprejeti politični program
narodnega kluba in priti v Belgrad,
da pa zahteva, da se v ustavnem
odboru sprejme socijalnogospodarski
program seljačke stranke. Drinko-
vič konstatira na podlagi tega,
da se narodni klub in Radičeva
stranka strinjata z večino v vpra-
šanju monarhije, da pa so razlike
glede socijalnega programa, ter
misli, da bi bilo treba sprejeti Ra-
dičev socijalni program in deloma
tudi komunistov.

Nato govori republikanec Gjo-
novič in konstatira, da je ta Drinko-
vičeva izjava za njega ustvarila
novo situacijo. Iz nje je razvidno,
da so Radičevcem najvažnejše gos-
podarske zahteve in da zanje ni
najvažnejša republika. Nasprotno
pa je Gjonoviču najvažnejše vpra-
šanje državne oblike, še važnejše
kakor to pa mu je država in edin-
stvo, če tudi danes ne more dobiti
republike. Ni za to, da se cepi drža-
va na pokrajine, kakor zahtevata
Drinković in Radič. Posebno za-
vrata Drinkovičovo zahtevo, da se
Crna gora loči od Srbije.

Iz izjav, katere so dali zastop-
niki različnih strank zadnje dni v
Belgradu v ustavnem odboru, sta
najbolj značilni izjavi ona poslanca
Demetroviča in pa dr. Drinkoviča.
Poslanec Demetrovič je odličen
zastopnik demokratične stranke. Da
ga šteje demokratiška stranka med
svoje prvake, je razvidno že iz ta-
ga, da ga vedno pošiljajo v prvo
bojno linijo in da se on v ustavnem
odboru največkrat oglašja v imenu
demokratov.

Zato je nastopil tudi v delikatni
debati o upravnih razdelitvi posl. De-
metrovič skoraj gotovo ne v svojem
imenu, ampak v imenu demokratične
stranke, ko je izjavil, da bi bili de-
mokrati eventuelno pripravljani popu-
stiti tudi v vprašanju centralizma na
korist avtonomističnemu principu.

Ta izjava je naravnost dokumen-
tarina.

Če pregledamo dosedanj potek
razprav v ustavnem odboru, vidimo,
da demokratje popuščajo na celi črti.
Dva sta bila glavna principa, na ka-
tere se je opirala moč demokratične

stranke: radikalna izvedba agrarne
reformne in pa centralistična ureditev
države z upravno dekoncentracijo.
To sta bila tista dva močna stebra,
na katerih je slonela vsa demokrat-
ska politika in bi morala sloneti še
danes, če bi bili ostali demokratje
svoji principom zvesti in dosledni.

Trda politična praksa pa je za-
vedla demokrate v drug tir. Najprej
so popustili v vprašanju agrarne re-
forme nasproti turškim begom iz Bo-
sne in jim začeli priznavati pravico
do odškodnine za zemljišča, ki pri-
padejo eventuelno pod agrarnore-
formni nož. Sedaj pa popuščajo tudi
v vprašanju centralizma in s tem ne
grade le »pota socijalno - radikalnim
strankam«, da bi mogle te kooperirati
z njimi pri končni odločitvi o ustavi,
ampak sedaj delajo tir tudi za avto-
nomistične stranke.

Zakaj vse to? Zakaj to popušča-
nje od svojih osnovnih načel?

Odgovor je kratek: Da se obdrže
na vladi!

Drugo vprašanje je seveda, če
hodo demokratje s to svojo taktiko
svoj cilj tudi dosegle!

Dobri politični taktiki namreč ni-
so le demokratje, ampak tudi radikal-
ci. In prav nič čudnega ne bi bilo, če

bi se v slučaju Radičevega prihoda
v Belgrad združili radikalci, klerikal-
ci, zemljoradniki in Radič in napravili
močan in upoštevanja vreden blok,
ki bi demokrate izoliral in potisnil v
opozicijo!

Druga zanimivost je Radič. Gla-
sovi, da se je ta mož odločil za po-
zitivno politiko, se množe od dne do
dne in končno ne bi bilo prav nič
čudnega, če bi ga res lepega dne vl-
dela v skupščini. Mogoče je tudi to,
da se je res vsaj za sedaj odrekal
republikanskemu principu in da se
omejuje le na izvršitev svojega soci-
jalno-gospodarskega programa. Ra-
dič je nepreračunljiv in nihče do dan-
es ne more trditi, da ve, kam vodi
njegova politika.

Gotovo je samo eno: Mi živimo
danes v dobri popustljivi neprinci-
pielnosti, ki se bo seveda maščevala
nad popustljivci prej ali slej. Pri pri-
hodnjih volitvah ali pa še pozneje
bodo pa zmagovalce tiste stranke, ki
od svojih principov ne odnehavajo,
čeprav so trenutno na škodi. Kdor
zapusti trdna principijelna tla, stopi
v močvirje, kjer si čevlje tako oblati,
da mu jih ne očisti nobena zgovor-
nost in dialektika leta in leta.

DR. IVAN ORAŽEN.

V spomin plemenitemu možu.

Včeraj, v nedeljo, so ga pokopali.
Ob krasnem pomladanskem dnevu
se je pomikal žalostno-veličastni
sprevod iz ljubljanskega »Narodnega
doma« na pokopališče.

Rajnik dr. Oražen je pokazal s
svojo oporoko, da je bil človek, ki ve
in pozna človeško trpljenje. Ne samo
fizičnega trpljenja, ki ga je poznal
kot zdravnik, ampak tudi duševno
trpljenje, ki je hušje kot prvo in ka-
tero je poznal kot dober zdravnik,
kot človek.

Svoje premoženje, ki mu ga je
doneslo dobro naključje, je zapustil
revšem — medicinem. V prvi vrsti
onim, katere tare in boli in grize po-
leg fizične lakote še nesrečni dru-
žabni predsodek nezakonskega roj-
stva. Plemenito delo in — hudo delo,
kako hudo in — plemenito! Družabni
zavrnec, ki okuša od svojega pr-
vega pogleda na svet samo grenko-
bo in pelin, naj postane zdravnik;
dober zdravnik in dober človek in
naj zdravi in leči telesne in duševne
muke tistih, ki so ga izvrgli iz svoje
srede ko nepriznan izrodek! Huda
sodba in obsodba je to, in vendar
kako lepa in plemenita!

Dr. Oražen je poznal in okusil
človeško tragedijo. Zato ni čudo, če
je bil v svojih mladih letih goreč so-
cijalist, ki je pisal mnogo v tedanje
delavske slovenske liste v obrambo
pravice trpečih in zatiranih. Pota po-
litike so ga odvedla v poznejših le-
tih sicer v drugo smer, toda njegova
zadnja volja in njegove neštevilne
obrote, za katere levica ni vedela,
kdaj jih je delila desnica, nam pričajo,
da je ostal v svojem srcu zvest svo-
jemu principu sočutja do trpinov in
srčne plemenitosti. Hvala mu!

Slavni zdravnik Nothnagel je re-
kel svojim učencem vedno: Samo
dober človek more biti dober zdrav-
nik.

Tak je bil pokojni dr. Oražen.

Pogrebne sprejema se je ude-
ležilo ogromno število občinstva.

Poleg najodličnejših javnih funkcio-
narjev je bila zastopana polnoštevilo
ljubljanska medicinska fakulteta,
katere revnim slušateljem je blagi
pokojnik zapustil vse svoje imetje.

Na grobu se je poslovil od dr.
Oražna v imenu medicincev fakul-
tetni dekan dr. Alfred Šerko s slede-
čimi besedami:

Ljubljanski medicinci so mi dali
častni nalog, da se v njih imenu po-
slovim od Tebe, veliki dobrotnik me-
dicinske fakultete ljubljanske
in Ti ob grobu povem njih globoko
hvaležnost.

Prav to čisto hvaležnost sprejmi
od nas profesorjev medicinske fakul-
tete. Mi vsi, dijaštvo kot profesorji,
ki smo ena sama bratovska skupnost,
zvezana po skupnem delu in strem-
ljenju, čutimo danes novo moč v naj-
težjih naših bojih in naporih. Silo te
moči čutimo tem bolj, ker je prišel
ta Tvoj velikodušni dar v prid našim
revnim medicincem iz Tvojih rok,
plemeniti Jugoslovanci, iz rok Tvojih,
ki si bil Jugoslovanci v besedi in v
delanju.

Hvala Ti bodo vedeli in iskrene-
ga srca se Te spominjali — očeta —
še daljni mladi rodovi, ki bodo pri-
hajali na ljubljansko medicinsko fa-
kulteto.

V naši mladini boš imel lep, vre-
den, kipeč spomenik. Lahko naj Ti
bo v naši zemlji, prijatelj! Delo pre-
vezujemo mi, Ti pa v miru počivaj!

Kratke besede so to, toda lepe
in iskrene, ki so segale vsem v srce,
ker so prihajale iz hvaležnega in ču-
tečega srca profesorjev in dijakov,
ki so stali tudi ob grobu v bratovski
skupnosti: dijak poleg svojega učite-
lja kot enakoveren član naše ljub-
ljanske almae matris. Dokler bo vla-
dal tak duh med njimi, bomo imeli
dobre zdravnike in dobre ljudi, ka-
kor je bil pokojni dr. Ivan Oražen.
Blag bodi spomin plemenitemu možu!

je bilo pripravljeno pričeti socializi-
rati na sledeči način: Upravni svet
naj bi se bil popolnil z dvema zastop-
nikoma iz delavskih vrst, oziroma iz
vrst zaupnikov delavstva takratnih
strokovno organiziranih delavcev, ki
bi imela polnopravno pravico sood-
ločevanja glede obrata, delavskih
mezd, prodaje blaga i. t. d. Kapital
trdke bi bil ostal v podjetju kakor
je bil. Z dobičkom bi se bilo ravnalo
na sledeči način: Kapital bi se bil
obrestoval po zmerni lestvici, ostali
dobiček pa naj bi služil za rezervni
sklad, ki bi se nabiral tako dolgo, da
bi privatni kapital lahko odtegnil in
bi postalo podjetje skupna last urad-
nikov in delavcev, kar bi pozneje
pomenilo seveda polno socializacijo
in bi takoj, ko bi lastni kapital zado-
ščal za podjetje, pripadal ves dobi-
ček v skupne namene delavstva in
uradništva. O tem so se pozneje tu-
di v letu 1919. parkrat vršili razgo-
vori in je podjetje že celo bilo mne-
nja, da bi pristalo na to, samo če bo
delavstvo seveda tudi to razumeva-
lo, in zaradi nerazumevanja podje je
ne propade. Zgodilo se je pa v drugi
polovici leta 1919. nekaj nasprotnega.
Zaupniki, ki so bili takrat v vodstvu
strokovnih organizacij, niso bili mla-
šim delavcem v tovarnah več všeč;
kar so storili, nič jim ni bilo prav in
tako se jih je ob vsaki priliki napa-
dalo in končno so mlajši ljudje pri
volitvah v strokovno organizacijo in
zaupniški odbor izvolili popolnoma
nove ljudi, radikalne do skrajnosti po
komunističnem okusu. Kmalu na to
je prišlo podjetje do prepričanja, da
če bi se z onimi radikalnimi zaupni-
ki pričelo vodstvo tovarne razgovar-
jati glede socializacije, ne bi bilo us-
peha, ker so celo mlajši odborniki
zahtevali, da naj se razdeli oziroma
nim da od podjetja prostovoljno do-
loženih K 96.000 za podporo starejš-
ih onemoglih steklarjev, in sicer v
ta namen, da kupijo vino in trgujejo
znjim, drugi, da se naj znesek raz-
deli.

Po tem dogodku je prišlo podje-
tje do zaključka, da manjka zrelosti,
za tako formo socializacije in je opu-
stilo vsakršno nadaljnjo misel v tem
oziru. Tudi starejši zaupniki so obu-
pali, ker so prišli do prepričanja, da
jih delavstvo ne razume, da za pa-
metno socialno delo v socialističnem
zmislu potom evolucije manjka za-
vednosti. Pozneje so se vršili med
podjetjem in delavstvom boji po novi
metodi, ki pa ne merijo na nikakršen
konečni cilj socializacije, ker nimajo
ne socialističnega in ne komunistič-
nega značaja v svojem stremljenju,
nego le dnevni značaj. Ali ima pod-
jetje obstoj ali ne, o tem se delavcem
ni zdelo vredno razmišljati, na drugi
strani pa podjetje ni razmišljalo, ali
morejo delavci živeti s svojimi do-
hodki. Tako kakor je po navadi v
kapitalistični družbi se je vršil ta boj
brez konca in cilja.

Boj pa se nadaljuje tudi še danes.
Da pa si podjetje vstvari močnejšo
roko, se je začelo baviti z nacionall-
zacijo potom slovenskih-hrvatskih
bank, ki bodo služile za to, da si
podjetje zagigura jugoslovansko
vladno naklonjenost ker vlada pač
rajši štiti slovenske kapitalistične
banke kakor tuja podjetja, samo da
imajo slovensko ime, če je prav ka-
pital tudi samih čifutov. Banke si
znajo pomagati s tem, da imenujejo
par slovenskih upravnih svetnikov,
in kažejo polno jugoslovansko lice.

Če smo napisali te vrstice, ne
mislimo s tem očitati ničesar hudega
ne delavcem, ki so napravili te na-
pake napram svojim kolegom, in ne
podjetju; zakaj vse pač gre po oni
roki kakor zahteva kapitalistični raz-
voj. Napisali smo to le vsled tega,
da delavci razmišljajo, kaj je boljše
pametna taktika, smoteno se bližati
cilju, četudi trajajo leta, ali pa samo
kričati in razsajati trenutno, tam in
tu nekaj doseči in poganjati brez

Namesto socializacije nacionalizacija po bankah.

Po preobratu v letu 1918, so naši
takratni zaupniki steklarskih tovarn
v Hrastniku in Zagorju stopili v stik
s podjetjem oziroma takratnim rav-

nateljem tovarn glede socializacije
teh dveh obratov. Vodstvo tovarn ni
sicer takrat dalo takoj obvezne izja-
ve za popolno socializacijo, pač pa

smotri podjetje k odporu, da se pripravljajo za boj z delavskim razredom. Kapitalistično nacionaliziranje teh dveh tovarni se že kaže; razni uradniki že pripovedujejo, da tako ne pojde več kot dosedaj. Kaj taki izrazi pomenijo, to bodo razumeli vsi trezni delavci, zato pa je tudi najboljše, da se delavstvo vrne na ono pot, ki je sicer težka, morda komu tudi dolgočasna in predolgotrajna, to je k sistematičnemu delu za izobrazbo in spoznavanje, kaj je mogoče in kaj ni mogoče, ter kako je mogoče doseči končni cilj, ker, če bo delavstvo to dobro razmislilo, bo prišlo do prepričanja, da je to doseči, kar hna socializem v svojem končnem cilju, mogoče le s pametno in previdno taktiko.

Dogodki v Rusiji.

LDU Berlin, 12. „Lokalanzeiger“ priobčuje vsebino brezlične brzojavke, ki jo je prinesla „Morning Post“ iz Helsingforsa. Po tej brzojavki bijejo uporniki srčite boje pri Narvi na obeh bregovih Njve. Protirevolucionarji so stavili sovjetiskim oblastim v Petrogradu ultimatum, ki poteče že danes.

LDU Berlin, 12. Kako poroča „Lokalanzeiger“ iz Kodanija, se stavke v Moskvi razširjajo. Po vesteh iz Stockholma so boji med rdečimi četami in stavkajočimi na dnevnem redu. Iz Bele Rusije javljajo o naraščanju protiboljševškega gibanja.

LDU Varšava, 12. Železničarji Nikolajske proge so se poročili iz Helsingforsa priključili protirevoluciji. Oborožena kmetijska četa je v Gacini uničila sovražen polk. Po vsej Rusiji se zbirajo kmetijske čete in napadajo komuniste.

V poročilu, ki prihaja iz sicer jako neverodostojnega varšavskega (= francoskega) vira, čitamo danes prvič, da se protiboljševski revoluciji priključujejo tudi kmetje.

Ce je to res, potem dobiva protiboljševska vstaja popolnoma drugačen značaj.

Ko je nastopil 1. 1917. Lenin s svojo agitacijo v Rusiji, je stal ves ruski narod pod orožjem. Lenin je tedanjemu rusko armado razbil s tem, da je rekel vojakom: „Zapustite fronto, vrnite se domov in vzemite si zemljo!“

To je bila za ruskega kmetiča odločilna beseda! Polki, brigade in divizije so razpadle, ker je vse drvelo domov v želji po zemlji, zemlji...

Nato je začel Lenin svoje delo v mestih, predvsem v Petrogradu in v Moskvi. Tam so bili delavci odločilen faktor in na te je boljševski program uplival z magično silo.

Petrograd in Moskva sta postala boljševski središči, nikakor pa ne prostrana in širna ruska kmetička zemlja!

Kaj je vedel in razumel ruski kmet-analfabet o socializmu in o boljševizmu itd. Nič, prav absolutno nič! Od kod in kako pa? On je hotel imeti samo svojo zemljo in to je dobil, ker si jo je vzel, pa ne kot družabno, kakor je hotel Lenin, ampak kot svojo privatno last, katero danes vedno bolj utrjuje!

Za režim v mestu se muzik ni mnogo brigal; tudi pod carskim režimom ne. On je bil vajen, da so ga tepli in če ga tepe »beli« car Nikolaj ali pa »rdeči car« Lenin, to mu je bilo zelo vseeno. On je dobil z e m i j o.

Ruska revolucija se kaže vedno bolj kot velik agrarno-reformni prevrat, v primeri s katerim je boljševiško gibanje v glavnih mestih zelo majhnega značaja. Ruski kmet ni bil nikoli socialista, ne boljševik, ampak — kmet! Zemlja, Zemlja...

Ce je torej res, da se je začelo dvigati rusko kmečko ljudstvo proti sedanjemu režimu v mestih, potem utegne postati stvar za Lenina zelo resna. V katero smer bodo pa ruski kmetje obrnili svoje gibanje — to je na veliko vprašanje, na katero danes nihče ne ve odgovora.

Politične vesti.

+ Seja ustavotvorne skupštine. Predsednik ustavotvorne skupštine dr. Ivan Ribar je bil ponedeljek 14. t. m. ob osemnajstih sklical sejo ustavotvorne skupštine z naslednjim dnevnim redom: Določitev dnevnih redov naslednje skupštine. Na tej seji se bo podaljšal rok ustavnemu odseku za šestnaest dni.

+ Klerikalni politični shod za obrambo vere se je vršil včeraj v dvorani hotela Union. Na shodu je bil silen nemir, ker so neki ljudje prirejali nemire popolnoma po ne-

potrebem in s tem povečali „mučenstvo“ in „preganjanje“. O stvari pa se izpregovorimo.

+ Dementi. Belgrajsko českoslovaško poslanstvo dementira vesti beograjskih listov o mobilizaciji v Českoslovaški republiki. — Kakor znano, dementiji navadno potrjujejo resnico.

+ „Svoboda“ zborovanja. V delavski zbornici je bila delavska konferenca, ki ni bila ničesar drugega, kakor majhno komunistično zborovanje. Prisotni so bili tudi komunistični poslanci. Ker so taka zborovanja prepovedana, je mestna uprava, ki je bila o zborovanju pravočasno obveščena, zborovanje razpustila. Poslance so izpustili, druge udeležence pa so odvedli na policijo, kjer so jih zadržali. Vodila se bo proti njemu preiskava. — Tako poroča Ldu iz Beograda.

+ Prva znamenja. Na Madžarskem vlada splošen nered. Kmečko ljudstvo se upira naredbam budimpeštanske vlade in je zlasti ogorčeno nad večimi revizijami svojih pridelkov. Med vojaštvom, ki prihaja rekvirirani in med kmeti nastanejo mnogokrat krvavi pretepi. Tako je zadnjič prebivalstvo Vécenyja in Szekszarda siloma poglajno rekvizicijski oddelki v beg. To usodno vpliva na disciplino v armadi. Mnogo se slučajev vojaških beguncov in s tem znamenja, da je ljudstvo vojno napravilo konec madžarski krščanski strahovladi.

+ Holandi proti francoskim nasilstvom. Vesti, ki so prišle iz Amsterdamu, so vzbudile govorice, da so holandski trgovski krogi pozvali vlado, naj pri zvezi narodov protestira proti gospodarskim prisilnim odredbam antente zoper Nemčijo, ker smatrajo te odredbe kot škodljive za trgovino med Nemčijo in nevtralnimi državami.

+ Francoski militarizem. Francoski senat je odobril zakonski načrt glede vpoklicanja letnika 1921. Vojni minister Barthou je izjavil, da je nemogoče izhajati pri tem položaju s samim letnikom 1920. Francija je v svojem bistvu imperialna. Nihče je ne more obtoževati imperializma in svojo milorubnost lahko sama dokaže. Preveč je trpela v vojni, da bi si želela novega krivolitja, pozna pa nevarnosti, ki bi jih poročila nezadostna vojaška pripravljenost.

+ Poljska se pripravlja. Brzojavke iz Varšave poročajo, da je vlada odredila splošen popis vseh mož, ki so sposobni nositi orožje. Ta odredba je vzbudila veliko paniko in ljudstvo s strahom pričakuje trenotko, ko bo razglašena splošna mobilizacija.

+ Italijanski socialisti proti vladi. Kakor poroča „Corriere della Sera“, je socialistično - parlamentarna skupina sprejela dnevni red, v katerem se izjavlja, da je sedanji kabinet kriv notranje - političnega položaja, in v katerem se socialistični poslanci pozivljajo, naj delujejo za kar najhitrejši padec vlade.

+ Robert Smillie, predsednik angleške rudarske federacije, je podal izvrševalnemu odboru svojo ostavko Robert Smillie je bolan in potrebuje počitka.

+ Mednarodni kongres moskovskih sindikatov je bil preložen na dan 1. julija. Vršil se bo v Moskvi.

+ Grot Julij Andassy je bil izvoljen za predsednika madžarskega krščansko-nacionalnega združenja. Vstop grofa J. Andassyja v kršč.-nac. stranko bo ta v javnosti manifestiral s tem, da prestopi v Narodni skupščini iz leve v centrum. — Mi gremo naprej!...

Dnevne vesti.

Poklici poslancev v konstituenti. Ko so se pregledali vsi dokumenti poslancev, se je videlo, da je izmed 419 poslancev 152 državnih uradnikov, 104 zemljinorodnih in posestnikov, 52 odvetočnikov, 13 zdravnikov, 20 duhovnikov, 17 novinarjev, 16 zasebnih uradnikov, 15 trgovcev, 8 obrtnikov, 9 delavcev, 4 dijaki, 3 rentirji in 6 pisateljev.

Promet med Ljubljano in Trstom. Iz Beograda javljajo: Med našo in italijansko železniško delegacijo se je dosegel sporazum glede prometa na postojnski progi. Odslej bodo vsi vlaki redno vozili.

Z univerze. G. profesor dr. Ivan Zolger bo imel nastopno predavanje: „Novo meddržavno pravo“, v sredo dne 16. marca 1921. ob 11. v zbornici.

Minister Drašković in minister Janković sta odpotovala v Južno Srbijo, da bi si ogledala kako je in kaj s pomirjevanjem vročevrtnih »odmetnikov«. Baje gre zadeva na bolje, odkar je bila objavljena ministrska amnestija in odkar so zamenjali neke dosedanje politične uradnike z novimi, »ki niso tako... ne-sposobni«. Vendar v vseh krajih še ni popolne varnosti. — Kako pa, če se sprehajata po tistih krajih minister Drašković in minister Janković?

Goljufim mistonar. Po Ljubljani se je zadnji čas klatil neki »mistonar« iz nekega francoskega samostana, ki je razne stranke zdravil z raznimi vodami in zdravili, ki jih je sam kuhal. Ovadili so ga zaradi »paddarstva«.

Zahvala. Najiskrenejša zahvala vsem darovalcem, ki so mi priskočili na pomoč

v moji bolezn in mi olajšali breme trpljenja in bede. S hvaležnim srcem se zahvaljujem tudi tistim, ki so v mojem imenu poslali darovalce, da sem prejel podporo v skupnem znesku 415 K! — Klamfer Simon, tovarniški delavec.

»Bolniška blagajna mestnih nameščen-cov ljubljanskih« ima v ponedeljek, dne 14. t. m. ob 6. popoldne v dvorani mestnega magistrata izreden občni zbor.

Odbor Podpornega društva za ubožne dijake drž. realne gimnazije z nemškimi učnim jezikom v Ljubljani se najpristneje zahvaljuje velikodušnim darovalcem za bogata darila, radi česar se je letos moglo razdeliti med prosilce 7000 K.

Tedenski zdravstveni izkaz ljubljanske občine. V tednu od 27. februarja do 5. marca je bilo 25 novorojenčkov (17 m., 8 ž.) in 2 mrtvorojenčka; umrlo je pa 27 oseb (13 m., 14 ž.), in sicer za življensko slabostjo 1, za jetiko 5 (1 m., 4 ž.), za pijučnico 2 (tujca); za dušiljivim kašljem 1, za možgansko kapjo 1, za srčno hibo 4, za rakom 1, za drugimi naravnimi smrtnimi vzroki 9, za slučajno smrtno poškodbo 2. Za nalezljivimi boleznimi so obboleli: 1 oseba za davico, za škrlatinko 1, za dušiljivim kašljem 1.

Iz strok. organizacije.

Brivski pomočniki, pozor! Vse brivske pomočnike opozarjamo, naj ne potujejo v Ljubljano in tu iščejo dela, ker se nahajajo brivski pomočniki v Ljubljani v meznem gibanju za zvišanje plač.

Izredni občni zbor osrednjega društva brivskih pomočnikov se bo vršil v torek 15. t. m. ob 20. uri v gostilni Košak (poleg trgovine Perdan) v Koptarjevi ulici z dnevnim redom: Volitev novega odbora; slučajnosti.

Kulturni vestnik.

Damir Freigelt: Tik za fronto. V Ljubljani 1921. Založila Tiskovna zadruga. Broš. 36 K, po pošti 2 K več. — Vojni dogodki v Gorici od laške vojne napovedi pa tik do zavzetja mesta tvorijo okvir teh 21 črtic. Nervozno vrvenje ob odhodu zadnjega vlaka, ko so odhajajoči izročili pisatelju svoja stanovanja v varstvo, obiski so v raznih letal s skrivnostnimi lističi, prvi strel ob varnem zavetju trdno obokane kleti, zanimivi slučajni vojni psihote in profilakse proti nalezljivim boleznim, originalni občni zbor pevskega društva in nešteto drugih zakulisnih dogodkov — vse to je predmet prijetnega kramljanja. Blagor mu, komur je ostalo med življajočimi šrapneli in tulečimi granatami toliko nepriljubljenega humorja! Seveda si ga je znal pisatelj prihraniti po svojih tesnih zvezah z raznimi gostilničarkami in prijateljci tudi še danes, ko se je že gosposka s svojimi kategoričnimi navetji vmešavala v uporabo pjače in življ. — »Uradni dan«, »Juridično tempiran šrapnel«, »Robinsonova odkritja«, »Pasji dan« in še več drugih spravilo v dobro voljo tudi najbolj čmernega filistr. Primorskim rojakom bo vzbujala knjiga otožno - veselo spomine, vsak prijatelj zdravega humorja pa ostane pisatelju hvaležen za prijetne urice, ki mu bo knjiga naklonila v obilni meri. — Knjiga se naroča pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani, Sodna ulica 6.

Atols Jirasek: Filozofska historija. Središnja Česko - Jugoslavenska naklada J. Herejk je izdala slavno in najboljšo delo A. Jiraska njegovo Filozofsko historijo v hrvaškem prevodu profesorja Jindre Prochazke.

Nemška najdba srbskih narodnih pesmi. V belgrajskem »Srpskom Književnem Glasniku« piše dr. O. Gesemann, zasebni docent slavistike na monakovski univerzi, o svoji najdbi zbirke srbskih narodnih pesmi. Ta zbirka je baje obsežnejša kot vse slične zbirke, prirejene pred 1. 1814, ko je začel Vuk Stefanović Karadžić izdajati svojo zbirko. Leta 1913. so našli v univerzitetni knjižnici v Erlangenu v nekom predalu rokopis, obsegač 1000 strani. Najdišči, znanstveni slavist E. Steinmayer, ni poznal niti izvora niti jezika niti pisave; šele monakovski slavist Erich Bernker je dognal, da vsebuje rokopis zbirke srbskih narodnih v cirilici pisanih pesmi. Za leto izvora smatrajo leto 1730. Epične pesmi, ki jih je skupno 217, so znane srbske narodne pesmi; so tu še pesmi o kraljeviču Uparku, in dr. Ker opeva ena od njih tudi granličarje princeva Evgena, domneva Gesemann, da je rokopis nastal na ozemlju vojaške granice v vzhodni Hrvaški in zahodni Slavoniji, kjer se stika dvoje narečij. Zbirko bo pod dr. Gesemannovim uredništvom izdala »Srbska akademija znanosti«.

Društvo slovenskih telesovorcev ima v ponedeljek, 18. aprila t. l. ob 3. uri popoldne v prostorih »Slovenske Matice« v Ljubljani svoj I. redni občni zbor. Dnevni red: 1. Poročilo predsednika; 2. poročilo tajnika; 3. poročilo blagajnika; 4. poročilo nadzorstva; 5. samostojni predlogi; 6. slučajnosti. — Og. člani, ki so s članarino (5 K mesečno) morda še

kaj na dolgu, uljudno prosimo, da bi to zadevo takoj uredili, ker član neha biti, kdor je tri mesece zaostal z društvenimi prispevki (§ 8. b dr. pr.). — Predlogi, o katerih naj občni zbor veljavno sklepa, se morajo društvenemu odboru (Ljubljana, Kongresni trg šte. 7) poslati vsaj 14 dni pred zborovanjem (§ 22. dr. pr.). Odbor.

Dopisi.

Maribor, 7. marca 1921. V Delavskem domu se je vršil dobro obiskan shod vlakopospeševalnega osebja mariborske kurilnice ki je poleg raznih stanovskih zadev razpravljati tudi o položaju, ki je nastal vsled razkola v železničarski organizaciji. Shodu je predsedoval sodrug Kreinik; poročal pa je o prvi točki sodrug Postrak. Na shod je prišel tudi pokrajinski tajnik gospod Josip Petrič in poslanec sodrug Kopač. Po izčrpnem govoru sodr. Postraka, zakaj je postala nekdanja močna železniška organizacija nesposobna, braniti koristi železničarjev, se je priglasi k besedi g. Petrič, ki je skušal ovreči hude obtožbe, ki so padle na centralno vodstvo Spl. žel. organizacije. Trdil je, da se centralno vodstvo ni nikdar pečalo s polifiko, ali moralo se je naslanjati na tedanjo komunistično stranko, da si je bila organizacija včlanjena v Amsterdamski internacionali. Stavka je morala izbruhniti, ker je bil Protokol sporazuma razveljavljen. Da so take razmere nastale, je kriv splošen položaj v državi. Konstatira, da se železničarjem odvzema eno pravico za drugo. Socialno demokratična stranka je delala proti nam, kar priča, da je Ant. Kristan zatiral, da bo vlada porabila 2 milijona kron, da razbije Savez. Pri vsaki organizaciji se dogaja, da so delavci odpuščeni. Pri južni železnici smo že spravili vse železničarje, ki so bili odpuščeni nazaj in tudi pri državni železnici bomo to dosegli. Tako n. pr. je bil te dni zopet v službo sprejet sodrug Šel v Zagrebu. Jelič je kriv vsega preganjanja in pa njegov vreden tovariš dr. Korošec. Končal je s pozivom, da naj člani ostanejo zvesti svoji prejšnji organizaciji, katera se bo reformirala v Zagrebu na kongresu koncem marca. Popolno svobodo imate sklepati o tem vprašanju.

Na to je dobil besedo sodrug Kopač, ki je ovrgel predgovornikova izvajanja na sledeči način: 1. Opisal je na kratko zgodovino Splošne Ž. O. po razsulu Avstrije, do trenutka ko je Petrič prevzel tajništvo že s Savezom združene organizacije, predložitev prve spomenice in konstatiral, da je Protokol sporazuma ravno sodr. A. Kristan podpisal in da ga je razveljavil dr. Korošec. Nisem poklican, da branim Kristana, ali smelo trdim, da sodr. Kristana pri razveljavitvi »Protokola« ne zadene nobena krivda in če so železničarji dolžni njega, so to storili le iz osebne mrznje in ker so bili napačno poučeni. Da se je pokrajinsko tajništvo in tudi centralno vodstvo pečalo več s politikom, kakor z stanovskimi stvarmi, dokazuje dejstvo, da so vsi govorniki, med njimi tudi Petrič, udrihali edinole po socialnih patriotih in povzdigovali diktaturo proletarijata. Koliko zahrbtnega blatenja in obrekovanja so morali naši sodrugi prenašati od teh nasilnežev, dasi so zastopali nemoteno interese železničarjev neglede kleveta. Kavrič sam je izjavil, da so zastopniki slovenskih železničarjev najbolj silili na štrajk, ker baje niso mogli zdržati železničarjev — kar ne odgovarja resnici. Ko je pa štrajk izbruhnil, niso imeli poguma prevzeti odgovornost zanj. Da so se voditelji poskrili — to vodstvu ne bode nikdar odpustil zapodeni železničar.

Kar se pa tiče amsterdamske Internacionalne, je bil pristop na papirju, dejansko ste pa izstopili iz slovenske strokovne komisije in pristopili C. S. Vijeću v Beogradu, ki je bilo po Vukovarskem kongresu reprezentant komunistične stranke. Ker so nekateri člani proti temu

oponirali, med temi tudi obadva centralna tajnika sodruga Pavičević in Krečič in še nad sto drugih, se jih je enostavno pometalo na cesto. Kar se pa tiče posredovanja za zopetni sprejem odpuščenih železničarjev, pa nima Petrič in z njim vsi komunisti nikakih zaslug. Če bo v kratkem večje število odpuščenih železničarjev zopet sprejetih v službo, je to zasluga intervencije našega kluba, ki je predložil seznam 420 po nedolžnem odpuščenih železničarjev, med njimi tudi sprejem sodr. Šela. Ko je sodrug Kopač ovrgel Petričeve oporabiče, je shod soglasno zaključil, izstop iz prejšnje organizacije in korporativno pridružitve novo ustanovljeni organizaciji »Strokovnemu društvu železničarjev«, kamor prenese tudi premoženje prejšnje skupine. Pokrajinski tajnik Petrič je pa dejal: Saj sem že poprej vedel, da se bo to zgodilo. Shod je trajal 5 ur.

Gospodarstvo.

— Ljubljanski trg. Mese vsih vrst je na trgu dovolj. Kvaliteta govejega mesa v splošnem ni prvovrstna. Cena zadnji del 30 K, prvi del 28 K. Vsled zelo različne kvalitete govejega mesa se bo morala uvesti klasifikacija in kvaliteti primerno določiti cena. Slanina na trgu zastaja, ker ni kupcev. Plačuje se povprek po 48 K kg. Svinjsko meso se je pričelo močnejše kupovati, cena I. vrste 32 K, II. vrste 30 K. Teletje mesa je na trgu v izobilju, cena I. vrste 24 K, II. vrste 22 K. Vsled onemogočenega izvoza je pričakovati zopetnega padca cene teletjem mesu. Z jajci je bil ta teden delno založen po ceni 2 K za kos, ker se je preprečilo prekupevanje jajc s tem, da je tržna straža od vsakega vlaka privela kmetice na trg. Občinstvo se prisi, naj naznanja vse one prekupce po mestu, ki brez obrtnega dovoljenja kupujejo jajca in zbirajo zaloge. Ime ostane tajno. Domači sadni trg polnjuje in se donaja le še la-bolka slabe kvalitete po ceni 8 do 10 K kg. Mlečne preizkušnje zadnjih 14 dni so spravile na dan zopet nebroj potvorb.

— Trgovski stiki med Ameriko in Rusijo obnovljeni? Iz Moskve poročajo: Amerikane Vanderlip, ki se je zopetno vrnil sem, naznanja, da bodo trgovski stiki med Unijo in Rusijo obnovljeni v najbližjih dneh. Naročila, ki so bila odpovedana pri odhodu Martensa iz Unije, bodo enako obnovljena. 20% ameriškega ladjevja je pripravljeno, da prepelje spomladi za Rusijo v Ameriki naročeno blago čez Reval in Rigo. V roku enega leta bo dostavljenih 2000 lokomotiv. V nadaljnih dveh letih dobijo Rusija še 5000 lokomotiv. Pripravljeni smo, pravi Vanderlip, obnoviti z Rusijo trgovske stike še pred podpisom angleško - rusko trgovske pogodbe.

— Ameriški krediti evropskim državam. Kakor poroča »Chicago Tribune«, je novi ameriški zakladni tajnik izjavil, da namerava dolg zaveznikov konsolidirati s raztegnitvijo odplačil na 50 let. Ustavil je dal izplačevanje posojil Grški, Libijski in Českoslovaški, dokler kongres ne bo odločil o posojilih drugim državam.

— Rumunska se prodaja francoskemu in angleškemu kapitalu. Rumunska vlada išče posojila krog 1 milijarde lejev. Posojilo naj bi ji dal konsorcijski angleških in francoskih bank, ki bi v zameno za to smeli 30 let izrabljati vsa mineralna olja na Rumunskem.

Listnica uredništva.

Sodrugi Franc Rinaldo. Vašo notico siri prepozno sprejeti in vsled tega ni mogla biti objavljena. — Sodrugi pozdravi!

Strojarna za usnje,

mala, se odda.

Naslov v upravi „NAPREJ“.

Sprejme se

čevljarški pomočnik

za fino delo in svetila gorilnih delov (štoparjen). Plača po dogovoru. Josip Prežeren, Celovška cesta 82, Ljubljana-Šiška.

I. SANDRIN
LJUBLJANA

velika zaloga
vsakovrstnega

USNJA

kož, podplatov,
gonilnih jermenov

in boksa

na debelo

MESTNI TRG 6